

že velkostatkáři čeští bez ohledu na tu kterou vládu setrvávají při svých zásadách. Nepraví to ministerstvu dosti jasně, jakého přijetí se mu dostane v říšské radě, nikoliv se strany německé menšiny, nýbrž se strany většiny, jejíž zásady jsou známy z roku předešlého?"

A proto končí "Neue Freie Presse" výzvou, aby se našla konečně v Rakousku vláda, která by měla "sílu a odvahu vytrhnout nebezpečí (federaci) z kořene."

Se sprostě sobeckého stanoviska koterie německo vídeňské — jest to přání zcela pochopitelné. Leč rozumí a střízliví státníci Rakouska měli by, tušíme, uvažovati jinak. Ti měli by sobě prostě uvědomiti holou skutečnost: na jedné straně stojí veliká většina národů této říše, která nalahavě požaduje klidnou, zákonnou revisi třicetileté ústavy za tím účelem, aby tato přizpůsobena byla jejich právním požadavkům a potřebám existenci: při tom těchto 12 milionů národů nežádá ničeho více než poctivé rovnoprávnosti všech národů a rozumné svázkonosti a samosprávy svých vlastí. — Naproti tomu jest turbulentní opozice menšiny německé, reprezentující sotva 6 milionů obyvatel, která požaduje na Rakousku čirou nemožnost: aby bylo státem ústavním a pfece zavedlo umělou vládu privilegované menšiny, aby bylo státem centralizovaným, ale pro Němce zdělávalo privilegované, samostatné německé území v Čechách i na Moravě, aby bylo státem, ale německým, těsně přimknutým k říši německé, ve všem na ní závislým a do ní tihnoucím: jinak tato pruským duchem posedlá menšina hrozí rozbít parlament i veškerý byt Rakouska. — Pro kterou z obou stran má se Rakousko rozhodnouti? — Tak stojí dnes otázka pro myslící opravdovou vládu v jubilejním roce Rakouska. Na její moudrosti bude záviset, jak tento rok skončí. — Vesele rozhodně nezačíná. —

LITERATURA.

Patnáctým březnovým vyšlo druhé číslo osmého ročníku "Hospodáře". Na titulní straně jest krásný pohled na pověstně South-omažské dobytčí ohrady. Mimo titulního obrázku jsou ještě ve dvaceti čtyřstránkovém textě čtyři vyobrazení a sice: dětská budova na výstavě zamississippijské, pruhované Plymouthky, stoupa na výrobu jahel po domácku a perspektivní obrazec špalku stoupy s otvorem. V uvedeném čísle jsou následující články zajímavé a užitečné čtyby: Dobytčí ohrady south-omažské, slintavka a kulhavka, dětská budova na výstavě zamississippijské, mor vepřového dobytka, kysání mléka, které jest nejlepší plémě masašské, kukufice na semeno, tabák ve Floridě, cukrovka na jihu, mravenci, proti broukům ve stromech, jarní práce na ozimech, jaký náklad, vůz a zapřazení vozu vyžaduje nejmenší tažní sílu?, hovory Dbala s Nedbalem, některé výhody rané sady kukufice, obchodní poznámky, nově uveřejněné hospodářské tiskopisy spolkové vlády, různých států a soukromé s udáním obsahu, ještě naše stromky, pěstění bílého celeru, střídavé osévání a sázení v zelenánské zahradě, vinařství, Plymouthky, požíráni vajec, oční nemoc slepic, starý a mladý včelař, výroba jahel po domácku, příčina úrazu a škody, dvě strany hovorny, dvě strany ženské besídky, dvě strany dopisů a množství jiných dobrých rad a pokynů. Tážeme se každého objektivního občana: jest v naší nové vlasti, jest v naší staré — v Čechách, časopisu tak obsažného pouze a jen prospěchu rolnictva sloužícího, jakým

jest náš Hospodář? Stojí celý jediný dollar předplatného ročně! Po době zimního odpočinku probouzejícím se jarem nastává opět ně farmářům nová práce bez konce s tisícími svízely. "Hospodář" poradí každému v jeho práci na roli a bude jemu upřímným přítelem v jeho domácnosti. Dobrá rada v čase nouze není zlatem k vyvážení a jedná z pravidla aspoň nerozumně, kdo ví, kde jemu jest možným v čas naléztí osvědčené pomoci a váhá; váhá z pravidla tak dlouho, až stonásobná škoda jej, bohužel pozdě, z nerozumu vyléčila.

Ze známého spisu "Merrie England" od Rob. Blatchforda vzbíral Josef Čermák pro naše národně-sociální poměry nevhodnější látku a vydal jí v jemu vlastním bezvadném překladě u chicagského nakladatele Augusta Geringera pod názvem: "Kapitoly o poměrech společenských". Každému, komu leží upřímně na srdci dopřít se příčin sociálního zla, kdo dovede mysliti a má vůli účastniti se vážné debaty společenské otázky tomu "Kapitoly o poměrech společenských" s dobrým vědomím odporučíme. Cena 25 ctů,

Dvě kultury.

Kultura stala se posledním touštem německé politiky. Před výšší německé kultury všecko musí pokleknouti v prach, v jejím zájmu ostatní národové, hlavně ti menší caparti, musejí býti pohlceni a propadnouti smrti, zrovna tak jako ubohá němá tvář podlehá vivesekci v zájmu vědy. Vyžaduje toho prý celkový prospěch lidstva, neúprosný zákon jeho vývoje, a kdo tomuto staví se v cestu, budiž mu rozpoltněna hlava, budiž proklet, rozdrčen a zdeptán.

Ubozí, bláhoví snilkové, kteří věřili, že kultura znamená vítězství humanity, vyšší jakýsi stupeň všelidské civilizace a pokroku! Dnes snad není tak zabelněného člověka, jenž by pod dojmem plamených slov Mommsenů a Wolfiánů nepřehledl a nepoznal v ní novodobého Molocha, nespojujícího se více krvavými obětmi jednotlivců, ale žádajícího hned život celých národů.

V podstatě evropská kultura nebyla nikdy jinou. Jednotlivci i celí národové na Západě založili svůj vývoj a pokrok, svoji kulturu na vykořisťování a loupeži. Právě

ků, robotníků. Ti nebyli o nic lepší, než jejich hospodáři a páni. Nastalo lakotné vykořisťování půdy a když byl vyssát jeden kraj, šlo se do druhého, kde přírodní bohatství bylo ještě netknuto. Domácí zvířata sloužila při tom za komunikační prostředek.

Celé dějiny evropské kultury nejsou ničím jiným, než dějinami náběhu a podmanění jednoho národa druhým. Vítězové oloupili podmaněné o vše, stali se dědici jejich poznatků, nauky a doplnili vše jí svojí skrovnou hřivnou, šli dobývat sousedů, aby učinili s nimi totéž, dokud nepodlehli sami silnějšímu nepříteli.

Německá kultura, zrovna tak jako každá jiná západní, francouzská, anglická atd. v podstatě není ničím jiným, než slabým odstínem jedné a téže kultury, jež vznikla z nejrozmanitějších prvků a vrstev, ukládajících se na krystalizační kulturní jádro, které uzrálo kdesi na západě centrální Asie. Proto není s podivením, že jakýsi Číňan, jenž procesoval všechny evropské státy, byv otázan, či kultura nejvíce se mu líbí, odpověděl: "Věru, ani sám nem, všechny jsou si na vlas podobny!"

A podstatou této kultury zůstala stará zásada — vykořisťovati co nejvíce cizí práci, cizí síly. Rolník vykořisťuje přírodní bohatství kraje a když je úplně vyssát, snaží se opakovati totéž na jiných místech. Rusové činí tak v Sibíři, Angličané v Kanadě neb Australii, Němci v Africe, v jižní Americe a pod. Současnou silou jest kapitál a ten stopuje jediný cíl: vykořistiti bližního, ať jest to v Rusku, ve schudlém Německu nebo v bohaté Americe. Za starých dob kněží vykořisťovali nevědomost širokých vrstev lidových, ale při tom jejich náboženské autoritě podařilo se sformulovati myšlenky a ideje nejrozumnějších lidí v primitivní vědu. Právě tak dnešní civilizace děkuje za své nejvýznačnější pokroky kultuře přírodních věd, matematiky, technologie, tak především ve vývoji továrního průmyslu. Bez kapitálu nedá se mysliti nynější železniční a námořní komunikace, pokrok v elektrotechnice, v chemii a vůbec při nejnovějších objevch vědeckých. Tímto směrem kráčí všechen pokrok Západu a nikde nedostihl takové výše jako v Americe.

Tž instinkt stěhovací, dobývací a vykořisťovací, jenž vyvedl z Asie staré kmeny arijské a germánské, v nynější době vědy a průmyslu vytvořil tutěž lačnou činnost hybnost, která zachvacuje do svých spárů celý svět a podmaňuje jej pomocí páry a elektřiny svému průmyslu.

Ba i cesta, po níž brali se všichni tito vysoce kulturní dobyvatelé, zůstává stále táž. Není to sice loupež se zbraní v rukou, ale jest to vykořisťování se zdokonalenými stroji devatenáctého století, loupež, páchaná na přírodě a lidech za účelem skupení nádhery, přepychu a bohatství v rukou několika málo osob, co zatím tisíce strádají v bídě a nouzi. A ta ubohá příroda vypadá podle toho. Po celé Evropě proslulé okolí Neapole nelze přirovnati ani z daleka k nádherným obrazům bohaté přírody Japonska. Pohled na neapolskou krajinu v Camalololi, jeden z nejlepších v Evropě, překvapuje chudostí, oškubaností, znevažováním přírody. Půda jest zde přehrazena na způsob medového plástu tisíci křižujícími se kamennými ploty, oddělujícími soukromý majetek jednotlivců, všude bijí do očí rozbožené stavby, chudá vegetace s neobratně zasazenými stromy, s osekávanými větvemi, vykácené lesy, tak že nezbyvá, než kochati se pouze bar-

vou moře a tvarem hor, na něž síla lidská dosud nestačila.

Neustálá změna výbojů na Západě zanechala jednou pro vždy stopu i na poměrech člověka ku člověku. Silný nikdy si nevážil slabšího a práce byla údělem tohoto poslednějšího. Člověk, jenž poněkud vyšinul se z prostého postavení, styděl se zde za fyzickou práci, zaměstí podlahu, přinéstí konev s vodou, zejména před očima jiného, platí zde za snižování lidské důstojnosti, fyzická práce pro většinu vzdělanců tak řečených privilegovaných tříd znamená téměř osobní urážku.

Spolu s tím na Západě vyvinuly se stavy, jichž nezná kultura dalekého Východu. Tyto stavy spolupůsobily k tomu, že silnější jal se pohrdati slabším, bohatý chudším, že hrubost mravů dostoupila vysokého stupně.

Kultura Západu složila se výboji a podmaňováním, dobyvatelé pošlapavše čest podmaněných, oloupivše je, znenáhla tvořili na zříceninách starého cosi nového, dokonalejšího. Východ rozlíjel se neustále jedním směrem. Kultura Západu přenášela se s místa na místo, počala v Assyrii a dosáhla největšího rozvoje v Americe. Čína neměnila svého stálého stanoviště. Byla též několikrát podmaněna, ale podmanitelé vždycky podlehl podmaněným a splynuli s nimi. Tak se stalo s Tary, Mongoly, s Manžury. Rozumí se, že čínská kultura nezůstávala stále stejnou, že se rozvíjela a pokračovala, ano postupuje i nyní, jenom že postup její jest jiný, nezná chorobných revolucí, násilného zvrácení starých bohů a tradic. Ale Evropané nechtějí viděti tohoto pokroku. Čína neustále zdokonalovala to, co bylo založeno za starých dob, přizpůsobujíc se k novým životním podmínkám. Před tím, než setkala se s Evropany, stýkala se s národy, stojícími na menším stupni rozvoje, nepočítáme-li Indii, a není divu, že její kultura nesložila se z rozmanitých vrstev, ukládaných z cizího přílivu, ale že rozvíjela se samostatně, jsouc jen poněkud dotčena indickým vlivem.

Ovšem, že i Čína měla své revoluce, ale pohnutkou jejich byla změna dynastie a nikoli přeměna státního pořádku. Civilizace Číny rozvíjela se nepřetržitě a bez vedlejších vlivů během 4000 let. Jest to civilizace úplně samostatná a v tom spočívají všechny její přednosti a nedostatky.

Jak bylo řečeno, význačnou stránkou čínské kultury jest, že byla založena výhradně na říši rostlinné. Ovšem že v hospodářství Číňana a Japonce hraji určitou úlohu též kuň, kráva a býval. Ale tito drobouncí a hubení konci a kravičky nejsou zde domovem a blahobyt tuzemce nezhoršil by se příliš, kdyby neměl těchto čtyřnohých pomocníků. Za to veliká část výrobků, jež poskytuje nám živočišná říše, krajům dalekého Východu dostává se z říše rostlinné. Kůže, maso, vlna, tuk — to všechno na východě zaměňuje se podobnými produkty rostlinné říše. Rostliny Japonska a Číny dostihují takového bohatství a rozmanitosti, že na jejich základě vznikla zde kultura, neustupující v ničím kultuře civilizovaných států Západu. Japonsko se svými 30 miliony obyvatelstva, neustupující tedy co do počtu obyvatelstva Anglii, před příchodem Evropanů neznalo vepte, osla, ovce ani velblouda. Kuň a kráva rozšířili se zde ve velmi omezeném počtu a obyvatelstvo jeho dosud nezná při stole ani mléka, ani masa, ale proto přece vidíme, že Japonci nezůstávají pozadu za námi v žádném oboru průmyslu, vědy, ano i vojenského umění. Co zatím Západ může se vykázati nepatrným množstvím bylin, pěstovaných na

PEVNOST DRY TORTUGAS

náš Gibraltar, pevnostka Dry Tortugas, kteráž doposud slouží za karanténní stanici, bude z rozkazu odhodu válečného velice seslenu a v pravou nedobytnou pevnost proměněna. Pevnostka tato nalezá se na jednom z četných ostrůvků tvořících výběžek floridský, jest pouze jen několik málo hodin plavby od Havany vzdálená a položena jest tak, že chrání záliv floridský, v němž atlantická škadrona válečného loďstva našelo pravidelné přezimuje. Znací vojenská soudí, že po náležitém opravě a zdokonalení opevnění proměněna bude pevnost tato v druhý Gibraltar, o kterýž v pádu nutnosti loďstvo naše opráti se může.

u nakladatele Augusta Geringera, 150—12th Street, Chicago, Illinois.

"The Midland Monthly". Březnové číslo tohoto skvostného anglického magazínu leží před námi. Látka většinou vztahuje se k posledním událostem, které tak ohromně rozrušily naše mysle. Mezi dvaceti třemi skvostnými vyobrazeními najdeš podobiznu Mme. de Lome, poručíka Darwin R. Merritta z nešťastné lodi Maine, Sanford B. Dole, presidenta Hawaiské republiky atd. Ke čtení tohoto krásného a zajímavého časopisu věru netřeba pobízeti. — Vychází v Des Moines, Ia.

"The Cosmopolitan" rovněž obrázkový měsíčník. Co platilo o předešlém měsíčníku platí plnou měrou rovněž o tomto. Velice zajímavými jsou pojednání o "říši středu", německém Calligulovi Willému II. a poslední intrikance na francouzském trůně, později tak nešťastné Eugenií. Kdo má času a dosti zájmu pro všemožné ve světě, nechť oba uvedené magazíny přečte a nebude jistě litovati, že je vzal do ruky.

Nečistota žaludku působí nečistou krev; užíváním Dr. Augusta Koeniga hamburských kapek se žaludek opět zreguluje, čímž se krev vyčistí, a celý system stane se opět zdravým.

v době, kdy naši roztomilí sousedé namáhali se v potu tváří, seč byli, aby nám dokázali, že stojí na výši této kultury, a chystali se rozbíjeti naše nechápané lebky, ruský cestovatel profesor A. N. Krasnov v závěrečných úvahách o své cestě kolem světa pojednal zajímavým způsobem o evropské kultuře (Knižka Néděli, 1897, sv. 12.), jež na území čínském hodlá pustiti se do křížku s kulturou asijskou, aby rozmnožila řadu svých výbojů činem novým.

Profesor Krasnov shledává základní rozdíl mezi oběma zápasícími kulturami ten, že kultura evropská, o jejíž samostatnosti lze vésti vážný spor, založena byla na říši živočišné, kdežto kultura asijská na říši rostlinné.

Evropa zalidněna byla vystěhovanci středoasijskými a západoasijskými. Přistěhovalí národové tito pomocí svých zvířat založili zemědělství, ale snaha jejich nesla se v první řadě k tomu, aby použili zvířecích sil k vykořisťování půdy. Jaký význam měla pro ně zvířata, toho dokladem jest okolnost, že mnohým z nich zemědělství bylo pouze výpomocným zaměstnáním, kdežto hlavním byl chov dobytka.

Když objevila se na Západě vyšší, organizovaná společnost, všechny její snahy nesly se k tomu, aby byly vykořisťovány síly slabších lidí, vznikl stav otroků, nevolní-